

1. Allmänt	2
2. Organisation och personal	3
3. Regelbunden hobbyverksamhet	4
3.1. Grundläggande konstundervisning i ordkonst	4
3.2. Övrig ordkonstundervisning	5
3.3. Ordkonstshow, antologi och sommarkurser	6
3.4. Utvärdering	6
4. Samarbeten och projektartad verksamhet	6
4.1. Småbarnsordkonst	6
4.1.1. Rimjam, babypoesi och ordplask	7
4.1.2. Kulturspaning	7
4.2. Kulturpaletten	7
4.3. Klassordkonst som vägen till en läsande livsstil	8
4.4. Unga poeters sällskap	8
4.5. Pedagogiska material och satsningar	9
4.5.1. Pedagogiskt material för bokpaket till åk 1 och 5	9
4.5.2. Pedagogiskt material i form av virtuella undervisningsfilmer	9
4.5.3. Alfons Åberg språkbadar	10
4.5.4. Skrivtävling	10
4.5.5. Övriga pedagogiska projekt	10
4.6. Återkommande samarbeten och evenemang	10
5. Nationellt resurscenter för ordkonst	11
5.1. Fortbildning och kompetenshöjande verksamhet för ordkonstlärare	11
5.2. Formaliserad utbildningsväg och forskning	12
5.3. Övrig fortbildning	12
5.4. Främjandet av ordkonst som konstform och den grundläggande konstundervisningen	13

1. Allmänt

Syd kustens ordkonstskolas uppdrag att ge grundläggande konstundervisning i ordkonst, ordna ordkonstverksamhet som hobbyverksamhet i form av kontinuerliga ordkonstgrupper, arrangera ordkonstverkstäder och –projekt samt utveckla ordkonsten som konstform.

Ordkonst är både en konstform och en metod; det är ett sätt att läsa, tolka och uppleva litteratur, att iaktta, förstå och fantisera kring narrativiteten i omgivningen, att berätta och skriva egna texter samt att göra sig förtrogen med den litterära skapelseprocessen. Först och främst är ordkonst ändå glädje: glädje över att få skapa tillsammans, glädje över att inspireras av varandra, glädje över att få läsa, skriva och uppleva tillsammans samt att ge barn och unga en möjlighet att hitta sitt personliga språk. Ordkonstverksamheten skapar nya mönster för och breddar synen på läsning och skrivande. Från att traditionellt har uppfattats som ensamma aktiviteter i hemmet öppnar ordkonsten dörrar till gemensamma läs- och skrivupplevelser.

År 2022 kommer Ordkonstskolan att satsa speciellt på att

- *utveckla läroplanen i ordkonst med speciellt fokus på temakurser, den fördjupade undervisningen samt stödmaterial och etablera en stabil struktur för verksamhet och ekonomi*
- *utveckla strukturerna för administration och elevhantering med hjälp av ett nytt elevhanteringsprogram som tas i bruk för att underlätta ekonomihantering, uppföljning av elevernas studier samt kommunikation och rapportering*
- *delta i utvecklandet av den grundläggande konstundervisningen i ordkonst i Svenskfinland och nationellt*
- *utveckla ordkonst och läs- och skrivfrämjande verksamheter i samverkan med andra aktörer i landet samt delta i implementeringen av den nationella läskunnighetsstrategin*
- *utveckla och ta fram nya pedagogiska handlednings- och stödmaterial till litteratur för aktörer inom småbarnspedagogik, grundläggande undervisning och andra stadiet samt skapa färdiga ordkonstpaket som erbjuds daghem och skolor.*

2. Organisation och personal

Syd kustens landskapsförbund upprätthåller ordkonstskolan. Syd kustens landskapsförbunds styrelse utser direktionen för ordkonstskolan. Verksamheten leds av rektor Monica Martens-Seppelin. Bokföring och övriga administrativa tjänster sköts i samarbete med Syd kustens landskapsförbund. Även gemensamma projekt genomförs.

Vid sidan av rektor på deltid har även deltidsanställda projektledaren Katja von Wendt administrativa uppgifter. Övrig personal, heltidsanställda ordkonstläraren med planeraruppgifter Lotta Sanhaie och

ordkonstläraren Charlotta Portin samt deltidsanställda, ordkonstläraren Paola Fraboni och Petra Norrgård samt ordkonstläraren och planeraren Hanna Lundström och planeraren Maja Ottelin sköter även i varierande utsträckning administrativa uppgifter vid sidan av undervisningen. Förutom dessa anställs ordkonstlärare på timbasis utgående från finansiering samt antalet grupper och behov. Höstterminen 2021 är elva ordkonstledare anställda på timbasis.

Sydkustens ordkonstskola har vuxit kraftigt under de senaste åren och har i nuläget närmare 500 elever inom den regelbundna hobbyverksamheten. Anmärkningsvärt är att elevantalet fortsatt att växa trots pandemin. Där många konstskolor kämpat för att hålla kvar elever, har Syd kustens ordkonstskola lyckats växa tack vare engagerade och kunniga lärare samt målmedveten distansundervisning.

Syd kustens ordkonstskola har nu nått det skedet av sin tillväxt att strukturförändringar bör genomföras. Målet är en självständig konstskola vars verksamhet är så etablerad att Syd kustens ordkonstskola inom några år kvalificerar för statsandelar den grundläggande konstundervisningen i ordkonst och att ekonomin därmed får en stabil grund. I nuläget är finansieringen väldigt splittrad och ofta projektbaserad. Målet är att kunna anställa fler ordkonstlärare på heltid eller deltid och på så sätt säkerställa kontinuiteten och kvaliteten i undervisningen för alla grupper. Syd kustens ordkonstskola är även en av få konstskolor med närmare 500 elever som helt saknar egna undervisningsutrymmen. Ändamålsenliga undervisningsutrymmen planerade för ordkonstundervisning är en av målsättningarna.

Under år 2022 tas ett nytt elevhanteringsprogram i bruk för att förenkla administrationen. Detta underlättar anmälningsförfaranden, uppföljningen av elevernas studier samt ekonomihanteringen. Via elevhanteringsprogrammet förtydligas även den interna kommunikationen. Den externa kommunikationen förstärk på sociala medier och webben.

Ordkonstskolan upprätthåller webbsidan www.ordkonst.fi, Instagram-kontot och Facebook-sidan Syd kustens ordkonstskola samt en sluten Facebook-grupp för de egna ledarna. Webbsidan utvecklas ständigt och höjer synligheten för ordkonsten över lag. Ordkonstverksamheten är också synlig på www.syd-kusten.fi.

Ordkonstskolan kommer att satsa på en aktiv information till föräldrar, skolor och media för att öka medvetenheten om ordkonst som hobby och konstform samt metod i undervisningen. Detta sker bland annat genom ett terminsbrev två gånger om året till familjerna och aktivare synlighet via olika medier.

I verksamheten 2022 följs de eventuella restriktioner och åtgärder med anledning av coronapandemin som myndigheter och lokala beslut förutsätter. Ordkonstskolan har beredskap och planer för hur distansundervisning förverkligas ifall det behövs och informerar både personal och elever om betydelsen av ansvarsfull kulturverksamhet under coronaperioden.

3. Regelbunden hobbyverksamhet

3.1. Grundläggande konstundervisning i ordkonst

Grundläggande konstundervisning är en målinriktad och från nivå till nivå fortskridande undervisning som i första hand riktar sig till barn och unga. Syftet med den grundläggande konstundervisningens allmänna lärokurs i ordkonst i Sydkustens ordkonstskola är att främja elevernas kreativitet, kulturella och samhälleliga delaktighet samt sociala färdigheter. Ordkonst är skapande användning av språket, vilket fördjupar elevernas språkliga färdigheter, uttrycks- och tankeförmåga samt stärker elevernas konstnärskap.

Målsättningen för den grundläggande konstundervisningens är att öppna nya perspektiv på vad konst och kultur innebär. Undervisningens uppgift är även att utveckla elevernas tankeförmåga och kreativitet inom olika livsområden med hjälp av läsning och skrivande. Utgångspunkten för undervisningen är glädje, konstnärskap och upplevelser. Undervisningen uppmuntrar eleverna att använda sin fantasi och få insikter i sin omvärld. I undervisningen i ordkonst utvecklar eleverna förmågan att skapa och bearbeta olika typer av texter och att välja, bedöma och analysera stilar och textgenrer. Undervisningen genomförs i växelverkan med andra konstarter. Studierna i ordkonst uppmuntrar till livslångt intresse, till studier och arbete inom området.

Sydkustens ordkonstskola arrangerar grundläggande konstundervisning i ordkonst enligt allmän lärokurs i Borgå (2 grupper ht -21), Sibbo (5 grupper ht -21), Helsingfors (22 grupper ht -21) och Pargas (4 grupper ht -21). Som bäst ansöker Sydkustens ordkonstskola om att få arrangera grundläggande konstundervisning enligt allmän lärokurs även i Åbo (4 grupper ht -21). Förutom dessa erbjuder Sydkustens ordkonstskola två grupper med distansundervisning och dessa är öppna för elever från hela Svenskfinland.

Hösten 2018 togs den nya läroplanen i grundläggande konstundervisning i bruk. Arbetet med att utveckla läroplanen samt implementera den i undervisningen fortsätter även år 2022. Arbetet med läroplanen är viktigt med tanke på att systematiskt höja kvaliteten i verksamheten och ordkonstledarnas kompetens. Arbetet med att förtydliga läroplanen behövs så att alla som undervisar inom den grundläggande konstundervisningen arbetar mot samma mål.

Parallellt pågår läroplansarbetet med grundläggande konstundervisning enligt fördjupad lärokurs i ordkonst, vilken i första skedet är tänkt att implementeras i Helsingfors där elevunderlaget vuxit mest. Arbetet i de premiumgrupper som startade hösten 2021, med förlängd termin och möjlighet till fler temakurser, fortsätter under år 2022 och dessa piloterar samtidigt läroplansutvecklingen. Sydkustens ordkonstskola samarbetade under hösten 2021 med DuvTeatern och kunde därmed bland annat erbjuda eleverna inspirerande temakurser i dramatik. Redan nu kan man märka att de elever som förutom sin ordinarie, regelbundna gruppundervisning deltagit i temakurser som klassikerkurs, ordkonstshow eller besök till Helsingfors bokmässan, har fördjupat sitt intresse i och sitt engagemang för ordkonst. Fler inspirerande kurshelheter av varierande längd utarbetas och utvärderas under år 2022.

En del av arbetet med att förverkliga en fortlöpande, målinriktad verksamhet innebär även utarbetandet av konkreta, årskursvisa exempelverkstäder. På detta sätt säkerställs en systematisk

lärstig som successivt utvecklar ordkonst elevernas färdigheter och utmanar dem på ett kreativt och lustfullt sätt. Samtidigt utvecklas de fördjupande temakurserna som eleverna årskursvis väljer enligt egna specialintressen. Ordkonstlärare bedömer ständigt elevernas utveckling inom sitt ordkonstnärskap formativt, men under år 2022 utarbetas även mer standardiserad bedömning efter avklarade studiehelheter.

3.2. Övriga ordkonstgrupper

Förutom grundläggande konstundervisning i ordkonst erbjuder Sydkustens ordkonstskola även regelbunden hobbyverksamhet i ordkonst i Raseborg (2 grupper ht -21), Kyrklätt (2 grupper ht -21), Esbo (1 grupp ht -21), St Karins (1 grupp ht -21), Åbo (4 grupper ht-21) och på Kimitoön (1 grupp ht -21). Liksom grupperna inom den grundläggande konstundervisningen fortsätter även hobbygrupperna under vårterminen 2022. I januari 2022 startar två nya grupper och höstterminen 2022 fortsätter verksamheten i grupperna och nya startas beroende på finansiering och efterfrågan.

Grupperna inom den grundläggande konstundervisningen i ordkonst samt inom övrig regelbunden hobbyverksamhet riktar sig främst till barn i åk 1-6, några grupper inom den grundläggande konstundervisningen är för åk 7-9 samt andra stadiet. Dessutom arrangeras det regelbunden hobbyverksamhet för barn under skolåldern i Helsingfors och Pargas samt för vuxna i samarbete med Arbis i Helsingfors. Höstterminen 2021 inledde 50 grupper regelbunden verksamhet med sammanlagt 474 elever, varav 316 studerar inom den grundläggande konstundervisningen.

Sydkustens ordkonstskola har även anmält intresse för att arrangera ordkonst som hobby inom Finlandsmodellen i ett flertal kommuner. Målet med Finlandsmodellen är att alla barn ska kunna delta i en avgiftsfri hobby i samband med skoldagen. Ordkonstskolan erbjuder hobbyverksamhet inom Finlandsmodellen höstterminen 2022 i den utsträckning kommunerna beställer verksamhet och det finns tillgång på ordkonstlärare.

I de kommuner där vi har en kontinuerlig hobbyverksamhet fortsätter arbetet med att etablera ordkonsten i form av grundläggande konstundervisning. Genom att bygga upp en stabil och kontinuerlig verksamhet vill vi öka möjligheterna att kunna erhålla statsstöd för verksamheten då statsandelarna för grundläggande konstundervisning omfördelas. Under år 2022 kommer vi speciellt mycket satsa på att etablera temastudier för barn och unga som vill fördjupa sitt intresse i ordkonst.

Sydkustens ordkonstskola strävar till att i samarbete med kommunerna och skolorna etablera ordkonsten som en fritids- och klubbverksamhet i skolorna som ett komplement till den grundläggande konstundervisningen. Mycket av verksamheten byggs upp och förverkligas i samarbete med andra aktörer. Bibliotek, arbetar- och medborgarinstitut, kommunernas kulturtjänster, skolornas klubbverksamhet samt enskilda föräldraföreningar med flera utgör de centrala samarbetsparterna.

Det sociala sammanhanget har stor betydelse då barns språk utvecklas. Ordkonstgrupperna är anpassade för att alla barn skall kunna få den respons som krävs av ledaren och det stöd som gruppdynamiken ger. Ordkonsten som konstform betonar det sociala genom den lekfullhet som präglar sättet att verka och fungera i ordkonstgruppen. Det är viktigt att läsandet och skrivandet ska upplevas som lustfyllt. Ordkonsten stöttar läsar- och skivraridentiteten hos barn och unga så att deras självbild utvecklas på ett positivt sätt.

3.3. Ordkonstshow, antologi och sommarkurser

Under hösten 2021 omformades de populära ordkonstshowerna till fördjupande temakurser som avslutades med varsin ordkonstshow, en i Åboland och en i Helsingfors. Som temakurser kan de elever som valt att fördjupa sig i att framföra sina texter och dramatisera element av texterna tillsammans bygga upp, repetera och uppföra ordkonstshowen inför publik. Temakursen ordkonstshow arrangeras även våren och hösten 2022.

Under vårterminen 2022 publicerar Sydkustens ordkonstskola en antologi med elevtexter. Alla elever inom den regelbundna hobbyverksamheten har erbjudits möjligheten att delta med egna eller gemensamma texter. Antologin trycks och alla elever som bidragit med texter får ett eget exemplar.

Sommaren 2022 ordnas tre läger, två i Åboland och ett i Nyland. Ett läger i Åboland arrangeras i samarbete med de övriga konst- och kulturskolor i Pargas som ett tvärkonstnärligt läger. I Helsingfors och Åbo arrangeras läger i form av temakurser med djupdykning i ett författarskap. Temakurserna fungerar som en sista fördjupning i läsårstemat för 2021-2022, klassiker. Temat för läsåret 2022-2023 bestäms i slutet av vårterminen 2022. Sommarlägren och sommarkurserna är även öppna för deltagare som ännu inte deltar i en regelbunden hobbygrupp.

3.4. Utvärdering

Verksamhetens utfall följs upp genom mätare och indikatorer. Dessa utgörs av statistik, enkäter, fokusgrupper, klickar på sociala medier och aktivitet på våra webbplatser. Under året utvecklas även hos hela Sydkusten ett uppföljningssystem av resultat och effekter utgående från Theory of change-modellen där målsättningarna och mätarna kontinuerligt följs upp strukturerat och tydligare. Ordkonstskolan utvärderar årligen verksamheten genom elektroniska blanketter som lärarna fyller i efter läsåret samt genom regelbundna diskussioner och träffar med lärare och elever som deltagit i verksamheter. (lärarmöten, planeringsdagar, strategidager, veckovisa lärarträffar på distans, mm). Ordkonstskolan deltar även i extern utvärdering på kommunal och nationell nivå. Genom utvärderingar följs bl.a. genomförandet av läroplanen och målen i den upp.

4. Samarbeten och projektartad verksamhet

4.1. Småbarnsordkonst

I ordkonst för småbarn är ramsor och ordlekar i fokus då barn och vuxna tillsammans skapar en gemenskap och glädje som stöder språkutvecklingen. När småbarn får höra rim och ramsor utvecklas deras språkmedvetenhet, vilket i sin tur underlättar läs- och skrivinlärningen i ett senare skede. Genom att koppla ihop rörelse, beröring och rytmer till det verbala språket stärker man barnets talutveckling och språkförståelse samt ger kroppskontakt och hjälper barnen att utvecklas motoriskt.

4.1.1 Rimjam, babypoesi och ordplask

För att kunna utveckla ordkonsten görs även satsningar för barn under skolåldern. I ordkonstskolans läroplan utgör detta förberedande undervisning i ordkonst som bygger på samspel genom glädje och lek. Rimjam, Babypoesi, ordplask och rimskoj för småbarn är förutom en lustfylld språkövning även en väg in i ordkonstskolan. Vi samarbetar under året kring småbarnsordkonsten med andra aktörer, läsbassadörerna, kommunernas kulturtjänster, bibliotek och småbarnspedagogiken. Ett av målen är att sprida metoder, sakkunskap och arbetssätt för att etablera verksamheten i samarbete med lokala aktörer på flera orter. Vi kommer att göra särskilda satsningar på metoder, modeller och material för personal inom småbarnspedagogiken och för småbarnsföräldrar.

4.1.2. Kulturspaning

Kulturspaning är Esbo stads modell för att införliva professionella konst- och kulturaktörers kunskaper i småbarnspedagogiken. Ordkonstskolan medverkar genom att till på fem olika daghem erbjuda verkstäder för både barnen och pedagogerna med rimlek och poesimagi som tema. Under besöken tipsar ordkonstlärarna om nya och klassiska diktbilderböcker på svenska och om olika sätt att leka dikter tillsammans med barnen. Både barnen och pedagogerna får testa på att leka dikter tillsammans och skapa egna rim. Tanken är att erbjuda konstnärliga och kulturella verktyg som pedagogerna kan använda i sitt arbete – att förankra kunskaperna.

4.2. Kulturpaletten

I Helsingfors fortsätter år 2022 ett samarbete med konstöverskridande undervisning i enlighet med den nya läroplanen som förverkligas i projektet Kulturpaletten. Genom fyra kreativa konstformer utvecklar deltagarna både sin kreativitet, fysiska gestaltning samt sin verbala och musikaliska uttrycksförmåga. Verksamheten är ett samarbete med Föreningen för Drama och Teater DOT (huvudman) och verkstäderna leds av professionella pedagoger inom drama, röstuttryck, ordkonst och rörelse.

I Kulturpaletten erbjuds deltagarna möjlighet att prova på de fyra olika konstgrenarna tre gånger vardera under en termin, sammanlagt omfattar helheten tolv tillfällen. Som avslutning används hela paletten för att blanda de olika konstformerna kring ett utvalt tema till ett gemensamt konstverk som visas på våren. Grupper kommer att erbjudas på olika områden i Helsingfors som inkörsport till en konsthobby och målgruppen är allt från dagisbarn till ungdomar i högstadiesåldern. År 2022 kommer även babypaletten och seniorpaletten att arrangeras.

4.3. Klassordkonst som vägen till en läsande livsstil

Inom ordkonst är det en självklarhet att läsning = glädje. I den nationella läroplanen för grundläggande konstundervisning i ordkonst är en av de fyra grundpelarna "Att läsa med inlevelse" – en något missvisande översättning av "Elämyksellinen lukeminen". Det innebär att läsa kreativt, leva sig in i det lästa och dela med sig av sina läsoplevelser. Dessutom används litteratur ofta som inspiration för det egna skapandet, där eleverna med sina texter inspireras och går i dialog med

litteraturen. Tack vare detta känner sig eleverna som en aktiv del av ett ständigt levande nätverk av texter och kan navigera i olika kulturella kontexter.

Svaga läsare har ofta en negativ, statisk läsaridentitet. Utvecklingen av läsförmåga handlar mycket om att medvetandegöra barnet om att hen blir en sådan läsare som hen uppfattar sig vara. Utvecklandet av en dynamisk, positiv läsaridentitet står därmed i centrum för främjandet av läskunnigheten. Centralt för detta är även att handledningen fokuserar på styrkor, förundran och engagemang kring läsoplevelsena.

Ordkonstlärare är experter på skönlitteratur och har erfarenhet av att välja texter som barn inte endast kan identifiera sig med, utan som också utmanar och sporrar eleverna till nya perspektiv. Inom ordkonsten inspireras eleverna till läsning på olika kreativa sätt, samtidigt som arbetet fortsätter under och efter läsprocessen. Med hjälp av ordkonstmetoder väcks elevernas läs- och skrivglädje och de får kontinuerlig stöttning under läsprocessen. Ytterligare får eleverna skapa egna texter inspirerade av läsoplevelsena och vara kreativa medskapare. Med glädje som ledmotiv är ordkonst en ypperlig metod för att skapa positiva läsaridentiteter och stödja narrativ fantasi.

Klassordkonst som en väg till en läsande livsstil arrangeras 10-12 ggr per klass i åk 3 under en termin. Målgruppen åk 3 har valts eftersom det är ett kritiskt skede inom läsutvecklingen. I denna ålder har eleverna knäckt koden men behöver stöd för att aktivt fortsätta lästräningen. Under klassordkonstträffarna lotsas ordkonstläraren eleverna genom tre skönlitterära verk, som valts med beaktande av elevernas läskunnighet, konstnärligt värde samt med tanke på representation. Klassläraren deltar i undervisningen men belastas inte med extra arbete, utan får tvärtom stöd och inspiration för fortsatt arbete med litteratur.

Ett av de konkreta målen med projektet är att redan i ett tidigt skede utjämna skillnaderna mellan eleverna, få in barnen i en positiv lässpiral och hjälpa eleverna hitta glädjen med läsning. Tack vare fördjupande och långsiktig lässtöttning ges alla elever möjligheten att utveckla en positiv läsaridentitet, uthållighet samt ett gott självförtroende som läsare. Systematisk träning i att läsa längre sammanhållande texter gynnar inte endast elevens förmåga att läsa skönlitterära texter, utan stödjer läsningen av alla de texter som eleverna förväntas hantera i skolan.

Sydskustens ordkonstskola söker under år 2022 samarbetsparter samt finansiering för projektet Klassordkonst som vägen till en levande livsstil, som genomförs under läsåret 2022-2023 i den utsträckning finansiering erhålls.

4.4. Unga poeters sällskap

Unga poeters sällskap är ett koncept som skapats i samarbete med Helsingfors stadsbibliotek. Under öppna träffar samlas 10-16-åringar på biblioteket för att läsa upp egna och andras texter samt bokitipsa varandra. Träffarna leds av en bibliotekarie samt en ordkonstlärare. Unga poeters sällskap träffas ca 3 gånger per termin och ort, beroende av pandemiläget. Under år 2022 arrangeras Unga poeters sällskap förutom i Helsingfors även i Pargas, St Karins och Åbo.

4.5. Pedagogiska material och satsningar

4.5.1. Pedagogiskt material för bokpaket till åk 1 och 5

Ordkonstskolan utarbetar pedagogiskt material för bokpaket från Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd och Förbundet Hem och Skola. Paketet som innehåller tio böcker och ett tillhörande häfte med tips på ordkonstuppgifter distribueras i januari 2022 till cirka 250 klasser i åk 1 som ansökt om bokpaketet. Syftet med det pedagogiska stödmaterialet är att levandegöra litteraturen genom samtal och inspirerande skaparövningar samt att bidra till ökad läsglädje och intresse för skönlitteratur genom delade läsoplevelser. Inspirerande handledning och övningar utgående från skönlitteratur sänker tröskeln in i böckernas rika fantasivärldar också för de mer lässvaga.

Tanken med bokpaketen är också att läraren involverar föräldrarna i processen att stöda sitt barns läsintresse i samarbete med skolan, i enlighet med samarbetsparten förbundet Hem och skolas målsättning.

Under vårterminen (februari-mars) ordnas också tre bokprat-träffar på distans för intresserade lärare. På träffarna kommer ordkonstskolans lärare att prata om bokpaketets böcker samt tillsammans med deltagarna diskutera och idéa kring hur det pedagogiska materialet kan användas.

Under hösten 2022 utarbetas ett nytt pedagogiskt material för bokpaketet från Lisi Wahl stiftelse för studieunderstöd och Förbundet Hem och Skola. Paketet är motsvarande som ovan, men under 2022 utarbetas ett paket för åk 5 som distribueras i januari 2023.

4.5.2. Pedagogiskt material i form av virtuella undervisningsfilmer

Med stöd av Undervisnings- och kulturministeriet producerade Sydkustens ordkonstskola virtuellt undervisningsmaterial under hösten 2020. Pandemiläget skapade ett behov av virtuella lösningar och med hjälp av det virtuella materialet kan ordkonst utövas även på distans. Målgrupperna för de virtuella undervisningsfilmerna var dels barn under skolåldern och dels barn i årskurs 1-2.

För barn under skolåldern producerades fem kortfilmer med sinnen som tema och fem kortfilmer med känslor som tema. Alla kortfilmer innehåller modern, finlandssvensk poesi och har som syfte att levandegöra texterna och bekanta barnen med poesi som en rolig och intressant konstform.

De virtuella undervisningsfilmerna för barn i årskurs 1-2 är utformade som inspelade ordkonstverkstäder där pedagoger i sina klassrum med hjälp av filmerna kan genomföra en ordkonstverkstad utan förhandskunskaper i ordkonst som konstform.

Alla virtuella undervisningsfilmer finns fritt tillgängliga på ordkonst.fi och har varit populära bland småbarnspedagoger och klasslärare. De virtuella ordkonstlektionerna kommer under år 2022 att ingå i Haru-projektets årsklocka i mars i samband med ordkonstveckan och förväntas nå ytterligare publik. Med hjälp av de virtuella undervisningsfilmerna sprids medvetenheten om konstformen och erbjuder även barn på orter där det ännu inte arrangeras ordkonst som grundläggande konstundervisning eller hobbyverksamhet en möjlighet att bekanta sig med konstformen.

4.5.3. Alfons Åberg språkbadar

Under år 2022 fyller Alfons Åberg 50 år och detta kommer att uppmärksammas av nätverket Svenska nu. I samarbete med Svenska nu utarbetar ordkonstskolan ett material för språkbadselever i åk 1-2 med temat Alfons Åberg samt konceptet för skolbesök i form av ordkonstverkstäder som skolorna kan beställa. Materialet kommer att finnas fritt tillgängligt på Svenska.Nus webbplats. Alfons-materialet är tredelat, där en del bekantar eleverna med Alfons Åberg som karaktär och de två andra hör ihop med varsin Alfons-bok. Materialen innehåller uppgifter som man kan jobba med före, under och efter läsningen av böckerna. Under vårterminen 2022 genomför ordkonstlärarna ca 20 verkstäder i språkbadsklasser.

4.5.4. Skrivtävling

Barn och unga har drabbats speciellt hårt av pandemin och att kunna formulera en positiv framtidssyn är ett viktigt stöd för hur barn och unga kan hantera sin vardag. Med understöd av Undervisningsministeriet utlyser Sydkustens ordkonstskola under vårterminen 2022 en skrivtävling för hela grundskolan och ålderskategorierna åk 1-2, åk 3-4, åk 5-6 samt åk 7-9 med temat min idealvärld.

I samband med skrivtävlingen lanserar Sydkustens ordkonstskola ett ordkonstmaterial som inspirerats av Jonathan Swifts *Gullivers resor*. I materialet finns det olika kreativa ordkonstuppgifter för alla ålderskategorier i grundskolan och tanken är att eleverna inte bara får bekanta sig med en västerländsk klassiker, utan också få uppleva olika samhällsfenomen på ett medskapande och lustfyllt sätt. Trots att många idag beaktar *Gullivers resor* som en barnbok, var den då den utgavs en synnerligen skarp kritik över samhället och erbjuder även, i den sista delen av fyra, en modell för ett idealsamhälle.

Tävlingen avgörs i april och ett urval av tävlingsbidragen publiceras i antologiform.

4.5.5. Övriga pedagogiska projekt

Ordkonstskolan gör skraddarsydda pedagogiska projekt, helheter och besök riktade till skolor, daghem och eftisar. Dessa genomförs beroende av efterfrågan och finansieringsmöjligheter. Under år 2022 kommer de helheter som redan genomförts att dokumenteras på ett lättillgängligt sätt för att locka fler skolor att beställa Ordkonst i undervisningen. Projekten är inriktade på att höja läs- och skrivintresset och stimulera barnens språkanvändning med skönlitteratur och multilitteracitet i fokus. Under året kommer vi att skapa nya koncept kring bl.a. poesi och rimlek för både småbarnpedagogiken och skolor.

4.6. Återkommande samarbeten och evenemang

Ordkonstveckan infaller under vecka 12 (14–20.3.2022). Samarbetsprojekt och satsningar görs i samarbete med andra ordkonstaktörer både nationellt och lokalt. Ordkonstveckans syfte är bland annat att göra ordkonsten mera synlig.

Ordkonstskolan deltar även i många olika lokala evenemang för att lyfta fram ordkonsten som konstform. Exempel på detta är bokmässor, Educa-mässan, Lux Archipelago, Nordisk litteraturvecka, Harry Potterdagen i februari, sommarläger med kulturskolor i Pargas, Barnfesten på Annegården, skolverkstäder i samarbete med Bokens hus, ordkonstverkstäder kring nordisk barnlitteratur på Nordisk kulturkontakt, m.m.

Sydkusten samarbetar sedan 2018 med Ebban. Ebban är ett prenumerationsbaserat skolbibliotek på nätet med tusentals svenskspråkiga e-böcker och ljudböcker. För en fast årsavgift kan elever och lärare läsa hur mycket de vill och när de vill. Ordkonstskolan samarbetar med Ebban bland annat genom att utarbeta kompletterande pedagogiskt material och ordkonstövningar till litteraturen.

5. Nationellt resurscenter för ordkonst

5.1. Fortbildning och kompetenshöjande verksamhet för ordkonstlärare

Tillsammans med huvudmannen Sydkustens landskapsförbund planeras och genomförs fortbildning och kompetensutveckling för ordkonstlärarna vid ordkonstskolan. Under verksamhetsåret kallas lärarna till gemensamma möten som också fungerar som fortbildningstillfällen. Förutom lärarmötena ordnas en obligatorisk planeringsdag i början av höstterminen. Under terminen håller ordkonstskolan öppna, veckovisa zoom-träffar, där ordkonstlärare har kunnat koppla upp för informella diskussioner om ordkonst och konstpedagogik utan förhandsanmälan. Dessa träffar har varit väldigt populära och Sydkustens ordkonstskola kommer att fortsätta med dessa under år 2022.

Under höstterminen 2022 samarbetade ordkonstskolan med DuvTeatern och DuvTeatern arrangerade bl.a. ett informationstillfälle om sitt arbete och om hur man kan arbeta med tillgänglighet inom konstundervisningen. Samarbetet var givande och under vårterminen 2022 fortsätter ordkonstlärarna arbeta med läsårstemat klassiker på samma fantasieggande sätt som DuvTeatern gjort i många av sina tidigare produktioner. Samarbetet visade också hur liknande metoder används både inom ordkonstpedagogiken och dramapedagogiken och att endast slutproduktens form särskiljer.

Sydkustens ordkonstskola arrangerade i samarbete med CLL vid Åbo Akademi, KulturÖsterbotten och Luckan i Helsingfors en utbildning för blivande ordkonstlärare och övriga intresserade under våren 2021. Utbildningen var uppbyggd av fyra moduler á två dagar som parallellt genomfördes med varsin grupp i Vasa och Helsingfors (sammanlagt 35 deltagare) samt avslutas med ett gemensamt tillfälle. Utvärderingen av utbildningen var översvallande med ett snittbetyg på 5/5. På grund av pandemin genomfördes hela utbildningen på distans. Utbildningshelheten finansierades av Utbildningsstyrelsen, Svenska Kulturfonden och Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr och var därför avgiftsfri.

Tillgången på en kunnig och motiverad samt engagerad lärarkår är förutsättningen för en vidare utveckling och spridning av ordkonsten. I slutet av år 2021 har 33 certifierade ordkonstledare.

Certifikatet fås då de kriterier som Sydkustens ordkonstskola har uppställt uppnås och certifieringsarbetet med deltagarna som deltog i ordkonstledarutbildningen fortsätter under 2022.

5.2. Formaliserad utbildningsväg och forskning

Sydkustens landskapsförbund och Kulturösterbotten tog hösten 2019 initiativ till en utredning kring hur en utbildning för ordkonstlärare kunde byggas upp i Svenskfinland. Svenska kulturfonden har finansierat utredningen. För att garantera att utbildningen av lärare i ordkonst på svenska håller hög kvalitativ och likvärdig nivå i hela Svenskfinland i framtiden bör en utbildning formaliseras. Rektor Monica Martens-Seppelin utförde utredningen under år 2021. En motsvarande utredning utfördes på finska av Veera Vähämaa i samråd med Föreningen för ordkonstundervisning i Finland. Båda utredningar färdigställs under år 2021 och den svenskspråkiga utredningen publiceras på ett seminarium i samband med Educa-mässan i januari 2022.

Under året fortsätter utvecklingsarbetet med målsättning att förverkliga de modeller för en ordkonstlärarutbildning som utredningarna tagit fram i samarbete med utbildningsanordnare och övriga aktörer.

PeM Sofie Lundell blivit antagen på doktorandprogram i pedagogiska vetenskaper vid Åbo Akademi med arbetsrubriken ” Ordkonstpedagogik som en tvärkonstnärlig verksamhet för utveckling av estetiskt skrivande”. Forskningen sker i samarbete med Sydkustens ordkonstskola och kompletterar utredningen samt stöder planeringen och förverkligandet av en ordkonstlärarutbildning. Forskningsarbetet inleds 2022. Som handledare fungerar Ria Heilä-Ylikallio, PeD, professor i svenska och litteratur med didaktisk inriktning vid ÅA och docent i läs- och skrivpedagogik.

5.3. Övrig fortbildning

Under året anlitas ordkonstskolans personal för olika kurser och fortbildningar. Ordkonstskolans erfarenhet och expertis efterfrågas i bland annat för kreativa ordkonstmetoder och uppgifter, språkutvecklande arbetssätt, högläsning och berättande, improvisation och kreativt skrivande. Vanliga målgrupper är småbarnspedagoger, klasslärare samt lärare i svenska och litteratur. Under år 2021-2022 deltar ordkonstskolans sakkunniga som föreläsare i ett antal fortbildningstillfällen inom ramen för de nationella och kommunala specialsatsningar som görs för läsfrämjande arbete, t.ex. läsande kommun nätverket.

5.4. Främjandet av ordkonst som konstform och den grundläggande konstundervisningen

Ordkonstskolan utvecklar ordkonsten på svenska i Finland samt strukturerna för den grundläggande konstundervisningen både inom Svenskfinland och nationellt. Vi arbetar för och med ordkonsten på svenska i tätt samarbete med Sällskapet för ordkonstundervisning i Finland (Suomen sanataideopetuksen seura) för att utveckla konstformen. Som konstform, i jämförelse med annan grundläggande konstundervisning, är ordkonsten rätt liten. I ordkonstskolans arbete ingår att uppmärksamma barns läsande och kreativa skrivande för att öka intresset för ordkonsten.

Ordkonstskolan upprätthåller en referensgrupp bestående av kulturarbetare och sakkunniga för att stärka verksamheten och skapa synergier samt informera om utvecklingen inom ordkonsten som konstform. Referensgruppen sammankommer ca 2 gånger per år.

Ordkonstskolan deltar i utvecklingsarbete för den grundläggande konstundervisningen i Svenskfinland. Regionförvaltningsverket (sammankallare Malin Eriksson) administrerar en arbetsgrupp som består av medlemmar som representerar olika konstformer och de olika finlandssvenska regionerna. Ordkonstskolans rektor Monica Martens-Seppelin är medlem i arbetsgruppen som är ett forum för den grundläggande konstundervisningen på svenska i Finland. Arbetsgruppen fungerar samtidigt som referensgrupp för ett projekt kring konstundervisningen för barn och unga på svenska i Finland. Projektet administreras av De ungas musikförbund i Svenskfinland, DUNK och Martin Wegelius institutet. Arbetet är ett samarbete mellan en akademisk forskare och en projektkoordinator med målsättningen att väcka diskussion kring förbättringsförslag för att skapa en större jämlikhet i utbudet av konstundervisningen för barn och unga i Svenskfinland.

Nära samarbetsparter är Sällskapet för ordkonstundervisning i Finland (Suomen sanataideopetuksen seura), Luckan, övriga ordkonst- och konstskolor, Folkhälsans enhet för språkutvecklande verksamhet samt kommunernas kulturtjänster. Genom en styrelseplats i Sällskapet för ordkonstundervisning i Finland är Sydkustens ordkonstskola med i utvecklings- och nätverksarbetet på nationell nivå. Ordkonstskolan deltar också i en arbetsgrupp vid Förbundet för grundläggande konstundervisning (TPO). Ordkonstskolan är med i arbetsgruppen för Konststegen i Borgå, som är ett nätverk för alla aktörer som erbjuder grundläggande konstundervisning i Borgå och i arbetsgruppen Konstskolor i Åboland.

Vi arbetar för att göra ordkonsten mer tillgänglig lokalt, regionalt och nationellt och samarbetar med bl.a. Kulturösterbotten och Wava-institutet för att främja och utveckla ordkonstverksamhet även i Österbotten. Ett avstamp för ordkonsten i Österbotten kommer under år 2022 att betyda en del möten, konsulteringsuppdrag och samarbeten med aktörer där. Rektor Monica Martens-Seppelin sitter med i styrgruppen för utvecklandet av ordkonstundervisningen i Wava-institutet.

Ordkonstskolan samarbetar med de finlandssvenska läsambassadörerna och projektet Skrivande skola i det läs- och skrivfrämjande arbetet i hela Svenskfinland och nationellt. Många omfattande nationella satsningar och specialprojekt pågår som bäst och ordkonstskolan deltar med sakkunskap och samverkan för att sprida goda modeller, material och metoder för att få fler barn och unga att läsa mer och stärka sitt språk.

Det nordiska samarbetet inom ordkonsten har gett nya perspektiv och utvecklat verksamheten. Ett erfarenhets- och kompetensutbyte med biblioteksverksamheten i regionerna Sörmland och Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin i Sandviken i Sverige har pågått under några år. Intresset för hur vi jobbar med ordkonst är stort i Norden. Under året fortsätter samarbetet med biblioteksutveckling Gävleborg och Litteraturhuset Trampolin. I samarbete med ERTE (Seinäjoki stadsbiblioteks riksomfattande specialuppdrag att stöda barn och ungas läsande och läskunnighet) ordnar ordkonstskolan gemensamma digitala pedagogiska frukostar för barnbibliotekarier och ordkonstlärare från Sverige och Finland. På träffarna behandlas temat "kritiska läsare och läsfrämjarnas ansvar" ur både teoretiska och praktiska perspektiv. Tre träffar ordnas i januari-mars och tre träffar under hösten 2022.